

РОЗВИТОК МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЇ

Система бухгалтерського обліку повинна відображати специфіку діяльності організації та бути адаптованою до його конкретних інформаційних потреб. В процесі діяльності підприємства керівництву слід контролювати роботу бухгалтерії і своєчасно коригувати завдання, вирішення яких спрямоване на забезпечення економічної безпеки бізнесу та на його ефективний розвиток. Формування якісної інформації можливе тільки в умовах тісної взаємодії бухгалтерії зі структурними підрозділами підприємства, тому керівництву необхідно регламентувати порядок встановлення зв'язків (горизонтальних), та рух інформації між структурними підрозділами і бухгалтерією.

Вважатимемо, що облік інноваційної діяльності доцільно побудувати за наступними принципами:

- 1) виокремлення інноваційного продукту як об'єкта бухгалтерського обліку з урахуванням його властивостей;
- 2) відображення інновацій на рахунках бухгалтерського обліку як кількісно визначених і відокремлених об'єктів.
- 3) накопичення на рахунках бухгалтерського обліку витрат на інновації.
- 4) відображення інформації про витрати на інновації у фінансовій звітності підприємства.

Одним з найважливіших етапів облікового процесу щодо інноваційної діяльності підприємств є формування підходів до відображення інформації щодо витрат на розробку нових (інноваційних) видів продукції.

Так, залежно від напрямку здійснення інноваційних проектів необхідно використовувати відповідну методику їх обліку. Так, витрати на інноваційні процеси можуть носити:

– капітальний характер та бути пов'язані з впровадженням нових типів виробництв, нових технологій, виробничого обладнання, технічним переозброєнням виробництва, переоснащенням устаткування, придбанням та впровадженням авторських прав, об'єктів інтелектуальної власності;

– поточний характер та бути пов'язані з операційною діяльністю, у ході якої створюються безпосередньо інноваційні продукти та інноваційна продукція.

Витрати інноваційної діяльності капітального характеру відображаються відповідно до алгоритмів бухгалтерського обліку на рахунку 15 «Капітальні інвестиції». Доцільним є впровадження субрахунків щодо відокремлення капітальних витрат, що мають інноваційний характер.

Загалом, проаналізувавши та узагальнивши норми діючого законодавства щодо обліку витрат, можна виокремити та запропонувати три варіанти обліку витрат інноваційної діяльності:

- 1) якщо інноваційний процес підприємства обмежується лише проведенням досліджень та розробок без подальшого продовження інноваційного процесу

(інноваційний процес завершився на етапі отримання результатів досліджень та розробок), то усі витрати, пов'язані з їх проведенням, доцільно та можливо акумулювати на субрахунку «Витрати на дослідження, розробки» (1– й варіант);

2) якщо інноваційний процес підприємства завершується виробленням та, у подальшому, реалізацією інноваційної продукції, при відображенні в обліку витрат, пов'язаних з виробництвом та реалізацією такої продукції, доцільно використовувати стандартну методику обліку витрат при виробництві та реалізації готової продукції та відкривати відповідні субрахунки з відміткою «Інноваційна продукція» (2– й варіант);

3) у разі здійснення, згідно з проектною документацією, попередньої оплати заздалегідь усіх етапів інноваційного процесу, результатом реалізації якого має стати отримання інноваційної продукції, для обліку витрат такого процесу доцільно, нарівні з іншими витратними рахунками, застосувати рахунок «Витрати майбутніх періодів» (3– й варіант)

Практичний досвід діяльності підприємств показав, що інновації капітального характеру можуть бути представлені у двох напрямках: капітальні інновації, які стосуються створення нових видів основних засобів; інтелектуальні та капітальні інновації, які стосуються створення нематеріальних активів. При першому варіанті облік доцільно вести на субрахунку до рахунку 15 "Капітальні інвестиції", а саме субрахунок 152 "Придбання (виготовлення) основних засобів" або на спеціальному субрахунку, призначеному для обліку капітальних інновацій, а саме 156 "Інновації капітального характеру". До субрахунку 152 з метою розширення його інформаційних можливостей варто відкрити наступні аналітичні рахунки:

1521 "Витрати на придбання (створення) інноваційних технологій";

1522 "Інноваційні технології, придбані за ліцензійним договором";

1523 "Інноваційні технології, які надійшли від технопарку";

1524 "Інноваційні технології, утворені в результаті спільної діяльності".

Такий порядок забезпечить групування витрат за напрямками здійснення інноваційних заходів щодо оновлення основних засобів виробничого призначення, покращить методику обліку інноваційних витрат, дасть змогу аналізувати ці витрати за певний звітний період.

В результаті проведених досліджень встановлено неадекватність інформаційного забезпечення інноваційної діяльності потребам управління і аналізу. Наведені пропозиції з аналітичного обліку витрат, доходів, продукції, джерел фінансування в більшій мірі забезпечать виконання державної політики у сфері інноваційної діяльності. Обґрунтоване визначення економічної ефективності інновацій. Складання внутрішньої звітності за наведеними формами дозволить формувати бази даних в систематизованому вигляді. Це сприятиме оперативному використанню необхідної інформації для управління інноваційними процесами, швидкого пошуку необхідних даних.